

Österåkers ekonomiska uppföljning Juni 2021



Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
2	Omvärldsfaktorer och lokal utveckling.....	3
3	Utfall för perioden januari – juni.....	11
4	Bokslutsprognos.....	13
5	Centrala poster	15
6	Investeringar	18
7	Finansiella tillgångar	19

I Inledning

I enlighet med fastställda rutiner för ekonomiska uppföljningar ska Kommunstyrelsens förvaltning redovisa bokslutsprognos per 2021-12-31 för Österåkers kommun. Kommunens finansiella mål följs upp och avstämningar i förhållande till budget 2021 görs under året. Fokus ska vara på en säker prognos och analys, samt uppföljning av åtgärdsplaner för att fortsatt upprätthålla en god ekonomisk hushållning.

2 Omvärldsfaktorer och lokal utveckling

2.1 Konjunkturläget

Den globala konjunkturutvecklingen präglas fortsatt av pandemin. Både i Sverige och USA var BNP-nivån första kvartalet 2021 i nivå med motsvarande kvartal 2020, vilket visar att Sveriges ekonomi som helhet är tillbaka på samma nivåer som före pandemin. I EU som helhet pågår återhämtningen, men BNP-nivån är fortsatt negativ jämfört med första kvartalet 2020.

I juni 2021 släppte Konjunkturinstitutet (KI) en uppdatering av konjunkturläget och generellt har det ekonomiska läget förbättrats sedan KI:s senaste bedömning från mars. Bland annat justerades BNP-nivån upp för 2021, där en av anledningarna är att kvartal ett utvecklats starkare än vad som förutspåtts i mars, samt att efterfrågan i ekonomin väntas vara starkare under året. Arbetslösheten väntas vara marginellt lägre under 2022 än vad som förutsågs i mars. KI betonar att prognosen vilar på ett antal osäkra antaganden, bland annat antaganden om att smittspridningen minskar i Sverige och förblir låg efter kvartal tre, att den sociala distanseringen fortsätter att succesivt minska och att restriktioner i flertalet länder fasas ut under året. Skulle smittspridningen öka påtagligt under hösten kan det ekonomiska läget bli ett annat.

KI bedömer att återhämtningen i ekonomin accelererar andra och tredje kvartalet i år och skattar i sin prognos att lågkonjunkturen kommer vara över i slutet av 2021, men att utvecklingen på arbetsmarknaden släpar efter och att arbetslösheten ligger över 7 procent i slutet av nästa år.

Konjunkturinstitutets barometerindikator som visar hushållens och företagens syn på ekonomi i juni månad ligger på en fortsatt hög nivå och ska tolkas som att konjunkturen förstärks snabbt. Samtliga delar i ekonomin ligger över det historiska medelvärdet och indikatorns starka läge förklaras till stor del av det

mycket starka läget inom industrin. KI menar att den starka ekonomiska återhämtningen gör det lämpligt att de tillfälliga finanspolitiska stödåtgärderna som införts under pandemin kan börja fasas ut från och med kvartal tre i år.

Inflationen har ökat under 2021, främst på grund av högre råvaru- och energipriser. Även vissa utbudsbegränsningar har bidragit, men dessa antas vara tillfälliga. Inflationen väntas sjunka under 2022 och ränteläget väntas vara lågt de kommande två åren.

I juni presenterade regeringen en uppdatering av det makroekonomiska läget vilket innehöll ett flertal positiva signaler, som till exempel högre tillväxt under första kvartalet än prognos, minskning i antalet inskrivna på arbetsförmedlingen och höga nivåer kring företags anställningsplaner enligt KI:s konjunkturbarometer. Som en följd av dessa signaler reviderar regeringen upp prognosen för svensk tillväxt med 1,5 procentenheter jämfört med prognosen i vårändringsbudgeten från april.

Konjunkturinstitutets prognos över ekonomin från juni 2021 visar på en någon svagare bedömning över BNP-tillväxten för 2021 jämfört med regeringens prognos från juni. Regeringen reviderar ner BNP-prognosen för 2022 till 2,9 procent medan Konjunkturinstitutet ligger på 3,5 procent. Regeringen och KI:s bedömningar över arbetslösheten är mer likartad.

2.2 EU:s krav om hållbara finanser

EU har krav om hållbara finanser och Sverige var ett av två länder som klarade kraven under pandemiåret 2020.¹ Kriterierna för hållbara finanser innehåller två krav, skuldkvoten och sparande som andel av BNP. Sveriges Maastrichtskuld som andel av BNP uppgick till cirka 40 procent. Kravet att Maastrichtskulden inte får överstiga 60 procent uppfylldes därmed med god marginal. Det finansiella sparandet som andel av BNP uppgick till -2,98 procent och EU:s krav är att det offentliga sparandet inte ska vara lägre än -3,0 procent, vilket Sverige klarade med knapp marginal. Danmark var det andra landet i EU som uppfyllde kraven om hållbara finanser.

2.3 Beskattningsbar förvärvsinkomst

Enligt skatteverkets preliminära uppgifter för skatteunderlagstillväxten enligt prognos två av sju avseende beskattningsbara inkomster 2020 har kommunens skatteunderlag ökat med cirka 3,3 procent, länets med cirka 2,7 procent samt rikets med 2,0 procent.

¹ Uppgifterna är preliminära, definitiva uppgifter för Sverige släpps i september 2021.

Diagram 1: Utvecklingen av den beskattningsbara förvärvsinkomsten tkr för Österåkerskommun 2017-2019 samt Skatteverkets prognos nr två av sju för år 2020

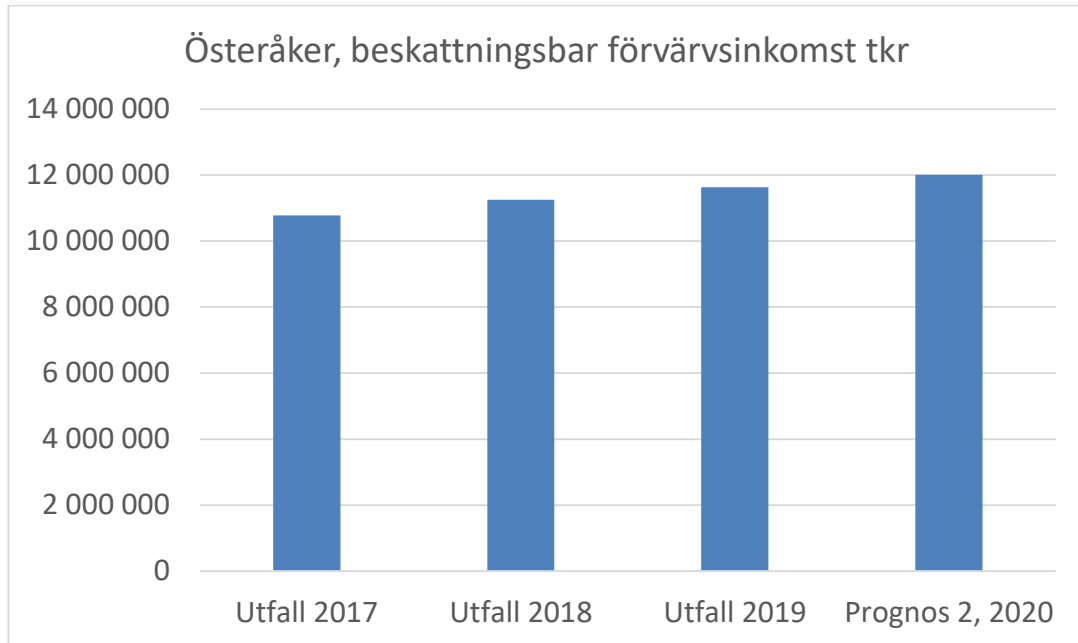
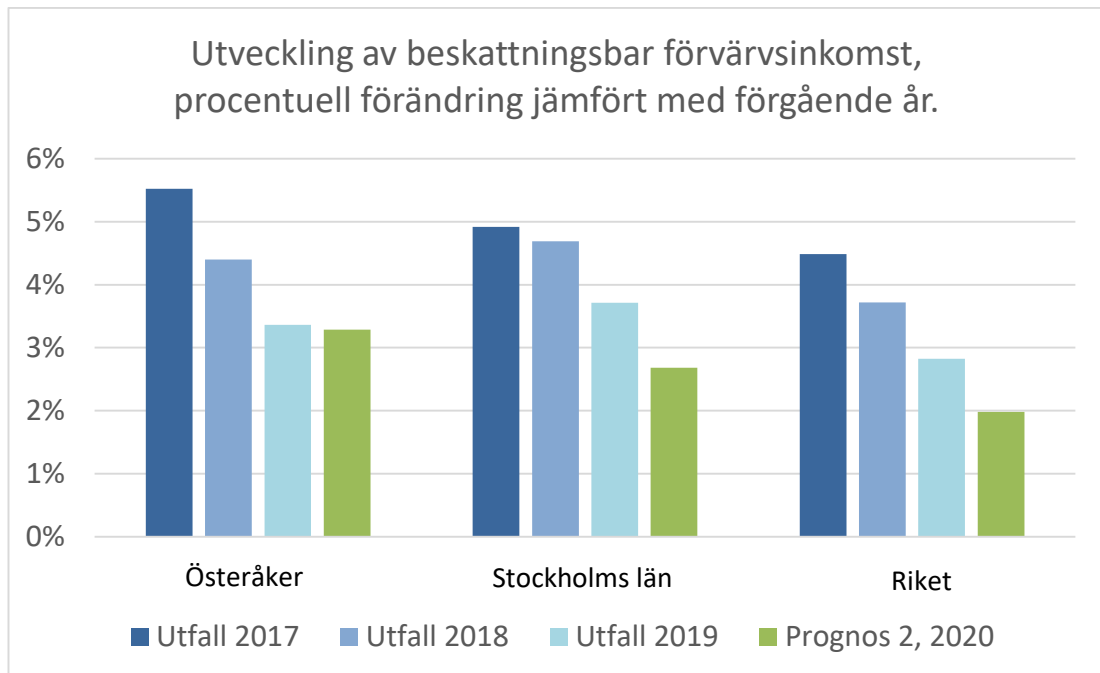


Diagram 2: Procentuell förändring av den beskattningsbara förvärvsinkomsten för Österåkers kommun 2017-2019, Stockholms län och riket, samt Skatteverkets prognos nr två av sju för år 2020

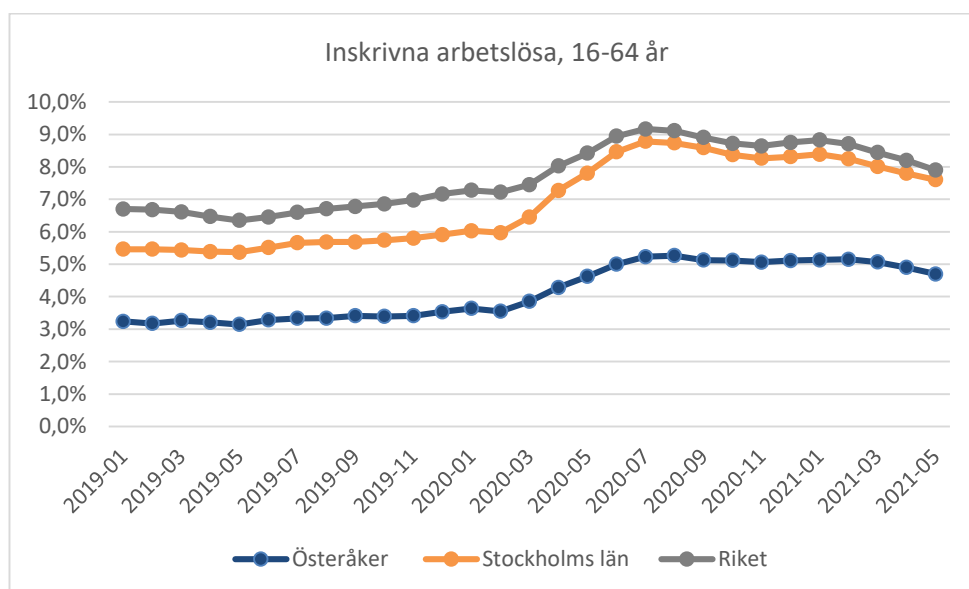


2.4 Arbetsmarknad

Vid inledningen av 2021 låg arbetslösheten i Sverige på 9,0 procent enligt SCB, sedan tre månader tillbaka ligger arbetslösheten på 9,1 procent.²

Enligt arbetsförmedlingens registerbaserade statistik fortsatte arbetslösheten nedåt i maj, både i Österåker, i länet och i riket. I maj var arbetslösheten i Österåker 4,7 procent, 7,6 procent i Stockholms län och 7,9 procent i riket. Andelen arbetslösa i åldersgruppen 18-24 år har minskat kontinuerligt de tre senaste månaderna och ligger i maj på 5,9 procent.

Diagram 3: Arbetslöshet enligt Arbetsförmedlingens registerbaserade statistik över öppet arbetslösa och sökande i program för Riket, Stockholms län och Österåker



Maj:	Österåker	Stockholms län	Riket
16-64 år	4,7%	7,6%	7,9%
Utrikes födda	10,5%	15,0%	19,2%
Ungdomsarbetslöshet 18-24 år	5,9%	8,2%	10,0%
Utrikes födda, 18-24 år	12,5%	16,2%	21,4%

Källa: Arbetsförmedlingen

² Säsongsrensats och utjämnat

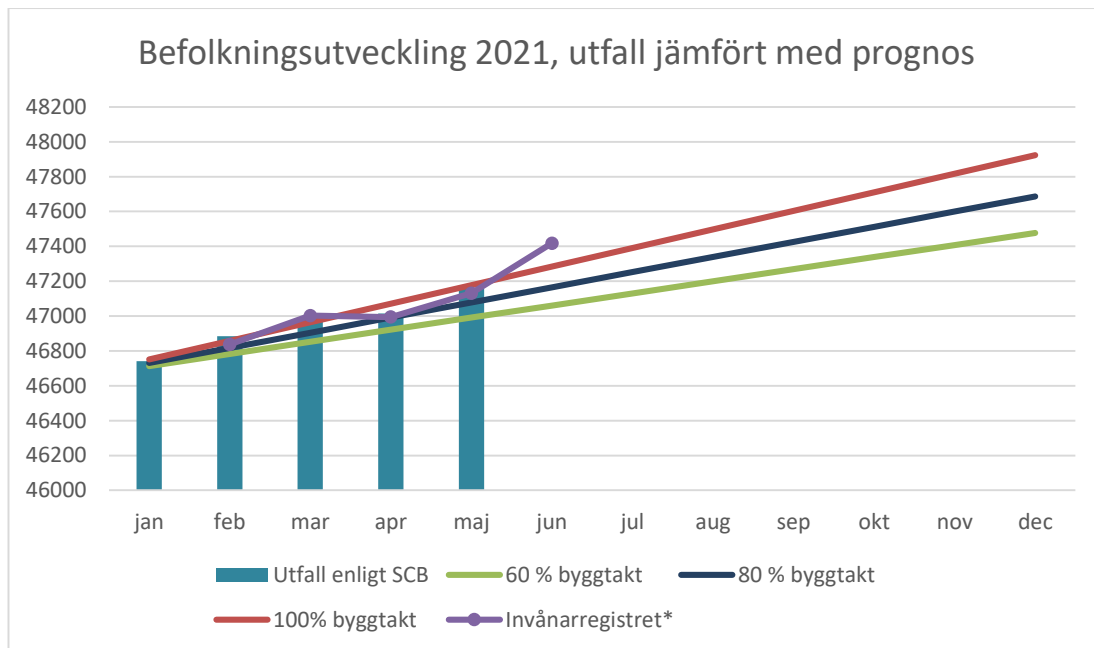
2.5 Befolkning

Vid maj månads utgång 2021 hade befolkningen i Österåker ökat med 513 personer sedan årsskiftet och antalet invånare uppgick till 47 157 personer. Det är något högre än befolkningsprognosens huvudscenario med en byggtakt om 80 procent. Enligt preliminära uppgifter från invånarregistret har antalet invånare ökat starkt sedan SCB:s månadsutfall för maj och antalet invånare uppgår preliminärt till 47 519 den 13 juli vilket är över prognosens högscenario.

En jämförelse mellan faktisk befolkningsutveckling och befolkningsprognosen illustreras i diagram 4, där utfall för årets månader samt prognosernas riktvärde under året visualiseras. Enligt befolkningsprognosens huvudscenario beräknas befolkningen öka med 1 042 personer fram till årsskiftet och enligt högscenariot med närmare 1300 personer.

Vid maj månads utgång har det fötts 191 barn och avlidit 139 personer vilket ger ett födelsenetto på 52, vilket är i linje med prognosens riktvärde för maj. In- och utflytt ger ett positivt flyttnetto på cirka 400, vilket är ett 20-tal fler invånare än prognosens riktvärde för maj. I befolkningssammansättningen finns en justeringspost med sent inkomna ändringar i befolkningens sammansättning. Justeringsposten har under året gett ett tillskott på 60-tal personer och är framförallt förklaringen till skillnaden mot prognos för maj månad.

Diagram 4: Befolkningen under januari – maj 2021 samt prognosernas riktvärde under årets månader



*Invånarregistret är preliminärt uppgifter från skatteverket, som släpps en gång i veckan.

2.6 Löneöversyn 2021

I budget för 2021 beaktades en löneökning om 2,1 procent från april månad. Utfallet för löneökningarna 2021 uppgick till 2,2 procent baserat på samtliga anställdas snittlöner i februari månad 2021, jämfört med samtliga anställdas snittlöner i juni månad 2021. I jämförelsesiffrorna kan eventuella nyanställdas löner finnas med i statistiken, men det bedöms ha låg påverkan i analysen kopplat till löneökningarna för 2021. Uppstår eventuella differenser mellan nämndernas/utskottets budgeterade löneökningar och faktiska löneökningar kommer dessa inte att kompenseras för, utan dessa differenser behöver således finansieras inom befintliga ramar.

2.7 Projektet Sveriges Kvalitetskommun

Tillbakablick

I mars 2018 fattade Kommunstyrelsen beslut om att Österåkers kommun skulle sträva efter att erhålla utmärkelsen Sveriges Kvalitetskommun 2021 (KS 2018/0062). Syftet med uppdraget var att sätta igång ett strukturerat och långsiktigt arbete med fokus på att leverera tjänster och service av god kvalitet och att möta de behov och förväntningar som invånare och brukare har och kommer att ha på kommunens verksamheter.

Arbetet med Sveriges Kvalitetskommun har i Österåker organiserats i form av ett projekt där dåvarande skoldirektör och nuvarande kommundirektör Staffan Erlandsson har varit projektledare och kvalitetsstrategen på enheten för ledningsstöd har varit samordnare. Arbetet har därför syftat till att genom projektet starta den så kallade ”Kvalitetsresan” där projektet har varit en uppstartsfas och arbetet har därför tagit sikte på utvecklingen av kvalitetsarbetet även efter 2021.

I projektplanen fastställdes ett par delmål och aktiviteter som skulle genomföras inom ramen för projektet:

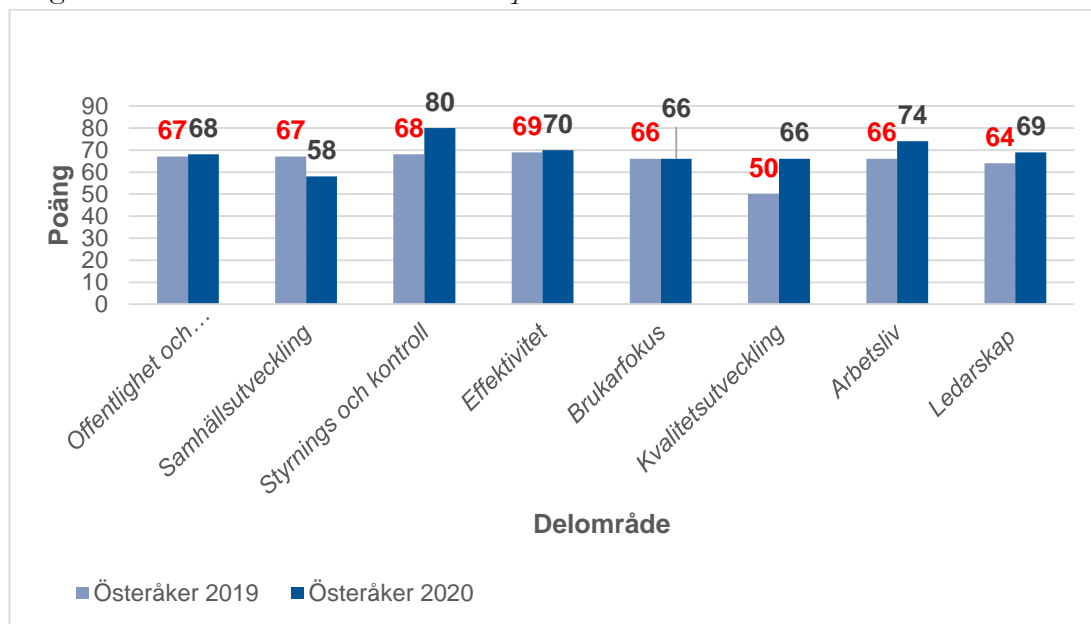
- En självskattning genomförs utifrån Kommunkompassens delområden (våren 2018)
- Utvecklingsarbete genomförs med ledning av den interna självskattningen (hösten 2018)
- Kommunkompassen genomförs (våren 2019)
- Utvecklingsarbete genomförs med ledning av Kommunkompassens resultat (hösten 2019)
- Kommunkompassen genomförs (hösten 2020)
- Sista ansökningsdag för nomineringen Sveriges Kvalitetskommun 2021 (30 november 2020)
- Sveriges Kvalitetskommun 2021 koras vid Kvalitetsmässan (mars 2022)

Arbetet med projektet har följt den tidsplan som sattes upp. Projektorganisationen har däremot justerats under projektets gång utifrån de behov som identifierats av projektledaren, samordnaren och styrgruppen. Bland annat ändrades sammansättningen i Styrgruppen för Sveriges Kvalitetskommun så att kommunledningsgruppen (KLG) i sin helhet har ingått från och med hösten 2019.

Kommunkompassen är ett gransknings- och utvärderingsverktyg som fokuserar på styrning, ledning, planering, uppföljning och samverkan i kommunorganisationen och genomförs av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Kommunkompassens huvudsakliga syfte är att vara ett stöd för kommuner i arbetet med verksamhetsutveckling och granskar kommunen ur fyra olika perspektiv: kommunen som demokratiaktör, kommunen som välfärdsaktör, kommunen som arbetsgivare och kommunen som samhällsbyggare.

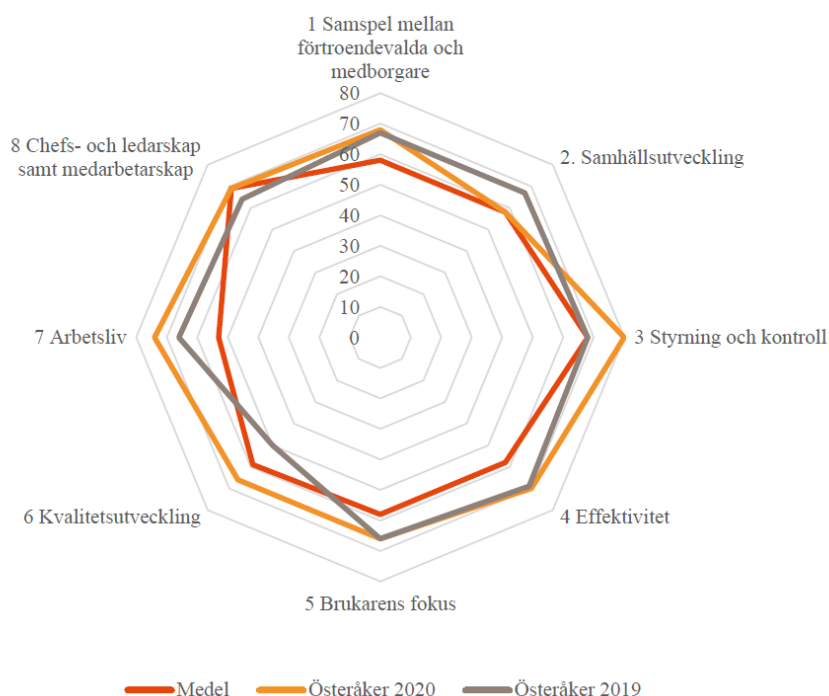
Österåker har genomfört två Kommunkompassgranskningar, den första i mars 2019 och den andra i december 2020. Däremellan togs en handlingsplan fram av kommunledningen med ett 40-tal åtgärder, vilka har genomförts i organisationen. I första Kommunkompassen fick Österåker 517 poäng av 800 möjliga, vilket är ett bra resultat och en bit över medel (480 poäng). Kommunkompassgranskningen 2020 visade att Österåker hade tagit viktiga kliv framåt inom flertalet av granskningens områden. Österåker fick 551 poäng av 800 möjliga (medel var 490 poäng). Diagram 5 visar resultatet i de två genomförda Kommunkompasserna per delområde.

Diagram 5: Österåkers resultat i Kommunkompassen 2019 och 2020



Diagrammet visar att Österåker gjort störst stegförflyttning inom områden kvalitetsutveckling, styrning och kontroll, samt arbetsliv. Inom området samhällsutveckling hade kommunen tappat 10 poäng, vilket kan förklaras med att Kommunkompassen hade reviderats och samhällsutveckling var det område som förändrats mest och berörde delvis andra teman än tidigare år. Diagram 6 visar en jämförelse mellan Österåkers båda kompasser, samt medelvärdet för samtliga kompasser genomförda under 2020.

Diagram 6: Jämförelse Österåkers Kommunkompass 2019 och 2020, samt medelvärde för samtliga Kommunkompasser 2020 per delområde



I projektet ingick även att ansöka om utmärkelsen Sveriges Kvalitetskommun. Utmärkelsens syfte är att stimulera utveckling och främja innovation inom offentlig verksamhet. Utmärkelsen delas ut vartannat år till den kommun som bäst lyckats med att utveckla demokrati, service, arbetsgivarpolitik och samhällsbyggande, samt leverera tjänster med hög kvalitet. I utmärkelsen bedöms kommunerna på genomförda Kommunkompasser, resultat i Kommunernas Kvalitet i Korthet, även kallat KKiK, HME (Hållbart medarbetarengagemang) och kommunens finansiella status. Det var nio kommuner som ansökte om att få delta i utmärkelsen Sveriges Kvalitetskommun 2021: Ale, Burlöv, Höganäs, Kumla, Nacka, Stockholm, Vallentuna, Varberg och Österåker. Ett ovanligt starkt startfält där Österåkers poäng i Kommunkompassen inte räckte hela vägen till nominering den här gången.

Arbetet framåt

Under våren har projektet utvärderats och en ny plan för det fortsatta arbetet har utarbetats.

Målet med det fortsatta arbetet med kvalitetsresan är att kontinuerligt förbättra kommunens service, tjänster och processer för att öka kvaliteten för brukare och invånare och för att nå kommunens vision. I utvärderingen av projektet har Kommunkompassen lyfts fram som ett bra verktyg och ett av delmålen i den fortsatta resan bör därför vara ytterligare Kommunkompass/kompasser för att få fortsatt hjälp i kommunens utveckling framöver.

Projektformen har gett en tydlighet och en bra start på kvalitetsresan, men i det fortsatta arbetet bör arbetet organiseras på ett annat sätt. Forskning har visat att en framgångsfaktor i arbetet med kvalitetsmodeller är att lägga arbetet i den ordinarie organisationen, om möjligt. Förslag är därför att KLG fortsättningsvis ska äga frågan om Kvalitetsresan. Styrgruppen Sveriges Kvalitetskommun upphör och Kvalitetsresan blir en del av KLG:s ordinarie agenda. Till sin hjälp tillsätts en samordnande arbetsgrupp där strategiska nyckelfunktioner och chefer för några av kommunens stödfunktioner ingår. Gruppens uppgift blir att bevaka och samordna arbetet. Den första uppgiften blir att jobba fram ett förslag till handlingsplan som ska presenteras för och beslutas av KLG under början av hösten 2021.

3 Utfall för perioden januari – juni

Kommunen redovisar ett positivt resultat för perioden om cirka 80,0 mnkr (exklusive marknadsvärdering av placeringar). Jämfört med budget innebär det en positiv avvikelse om cirka 69,5 mnkr.

Nämndernas utfall (exklusive Produktionsutskottet) redovisar en positiv avvikelse om cirka 23,3 mnkr jämfört med periodbudgeten för januari till och med juni. Samtliga nämnder exklusive Socialnämnden (SN) och Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (GVN) redovisar en positiv avvikelse i förhållande till periodbudgeten, där Kommunstyrelsen (KS), Vård- och omsorgsnämnden (VON) och Byggnadsnämnden (BN) fortsätter att ha de största positiva avvikelserna. Detta förklaras med att volymerna inom framförallt VON är lägre än budget. För KS delar är en delförklaring att kostnader ligger linjärt fördelade inom budgeten. För BN förklaras överskottet med att intäkterna till följd av bygglov ökar, samt att kostnaden för bostadsanpassningsbidragen är lägre än budget. SN redovisar en negativ budgetavvikelse med främsta anledning att in-

täkter avseende ersättning för migration beräknas lägre än budget. GVN redovisar en negativ avvikelse emot budget med anledning av högre volymer samt ännu ej redovisat statsbidrag.

Tabell 1: Nämndernas budgetavvikelse per juni

Budgetavvikelse, utfall	jan-jun
Kommunfullmäktige	0,6
Kommunstyrelsen	7,4
Förskole- och grundskolenämnden	3,9
Kultur- och fritidsnämnden	2,2
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	-3,2
Vård- och omsorgsnämnden	15,7
Byggnadsnämnden	5,2
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	0,6
Tekniska nämnden	-0,2
Socialnämnden	-8,9
Summa nämnder	23,4
Centrala poster	61,6
Summa. Inkl. centrala poster	84,9
KS-Produktionsutskott	-15,4
Summa kommunen	69,5

Produktionsutskottet visar per juni ett negativt utfall på -11,7 mnkr vilket är -15,4 mnkr sämre än vad som har budgeterats för perioden. Utfallet föregående år för samma period var -1,3 mnkr. Produktionsdirektören fortsätter att arbeta med åtgärdsförslaget som presenterades under hösten 2019 med planerade åtgärder under 2020, men som inte kunde utföras med anledning av pandemins effekter på verksamheten. Uppföljning om effekterna av åtgärderna presenteras till kommunledningen löpande.

Skatteintäkter, inklusive utjämningsystem, statsbidrag och fastighetsavgifter, visar per juni en positiv avvikelse jämfört med budget om cirka 55,0 mnkr. Det kan framförallt förklaras med att skatteunderlagsutvecklingen blev betydligt högre än vad prognoserna indikerade. En ytterligare förklaring är att den ekonomiska effekten av kommunens demografiska utveckling blev betydligt bättre än beräknat. I budgetsammanhang räknade förvaltningen med en demografisk tillväxt om cirka 1,9 procent, utfallet uppgick till cirka 2,6 procent. Detta ger även en så kallad eftersläpningsersättning i utjämningsystemen. Se vidare information under centrala poster.

4 Bokslutsprognos

Budgerat resultat 2021 är enligt beslut i Kommunfullmäktige 20 mnkr och prognostiserat balanskravsresultat för Österåkers kommun per juni månad uppgår till 120 mnkr (exklusive gatukostnadsersättning), vilket är 100 mnkr bättre än budget. Summan av nämndernas (exklusive Produktionsutskottet) bokslutsprognoser visar på en positiv avvikelse i förhållande till budget om 23,3 mnkr. Produktionsutskottet prognostiserar ett negativt utfall om 10,0 mnkr, vilket är en negativ avvikelse mot budget om 15,0 mnkr.

4.1 Nämndernas bokslutsprognos

Nämndernas bokslutsprognos exklusive Produktionsutskottet är en positiv avvikelse om 23,3 mnkr i förhållande till budget.

Avvikelse som uppstår under innevarande budgetår ska så långt det är möjligt hanteras av nämnderna inom tilldelad budgetram. I de fall avvikelser inte går att hantera inom tilldelad budgetram, exempelvis kopplat till större förändringar i volymer, kommer istället hanteras i kommande års budget, där nämnderna kompenseras för volymförändringar.

Kommunstyrelsen (KS) prognostiserar en positiv avvikelse på 3,5 mnkr mot budget. Merparten av avvikelsen är kopplad till politiska förstärkningar bland annat 8,0 mnkr avseende utredningsbudget för Sverigeförhandlingen där SBF-KS bedömning är att hela summan på 8,0 mnkr inte kommer förbrukas under året, vilket gör att prognosen förbättras med 2,0 mnkr. Även den politiska förstärkningen om 2 mnkr för arbetsmarknadsprojekt inom Arbetsmarknad- och Integrationsenheten kommer troligen inte nyttjas fullt ut.

Vård- och omsorgsnämnden (VON) prognostiserar en positiv avvikelse om 28,0 mnkr till följd av fortsatt lägre volymer än budgerat och således lägre kostnader inom framförallt särskilt boende.

Förskole- och grundskolenämnden (FGN) prognostiserar ett överskott om 3,0 mnkr i avvikelse mot budget. Volymerna för 2021 är avstämda och korrigerade utifrån befolkningsprognoser och volymer. Inom förskola och pedagogisk omsorg är dock volymerna något lägre än väntat, vilket leder till ett prognostiserat överskott.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (GVN) prognostiserar ett underskott om 3,2 mnkr. Andelen ungdomar som väljer att studera på gymnasiet är högre än det varit på många år vilket leder till fortsatt höga volymer, samt ett ökat behov av stöd i gymnasiet. Övergången av medicinsk personal för Ungdomsmottagningen till Regionen skedde 1 maj 2021. Förvaltningen bedömer att detta inte kommer att ha någon resultatpåverkan.

Tekniska nämnden (TN) prognostiserar ett underskott om 5,0 mnkr med anledning av ökade kapitalkostnader. Bakgrunden till avvikelsen avseende kapital-kostnader härrör sig från överförda exploateringsfinansierade investeringar om cirka 286 mnkr som aktiverades i samband med årsbokslutet med anledning av byte av redovisningsrutin. På årsbasis kommer det att uppstå en negativ prognosavvikelse på 5,0 mnkr jämfört med budget.

Socialnämnden (SN) prognostiserar lägre intäkter än budgeterat avseende ersättningar från Migrationsverket för ensamkommande barn och unga. Tidigare har SN periodiserat ersättningarna från Migrationsverket, men i samband med årsbokslutet 2020 upphörde den hanteringen. Förändringen beslutades efter att Kommunfullmäktige antagit budgeten för 2021 och effekten av förändringen av periodiseringen har således inte hanterats i budgetramen för SN. Den negativa avvikelsen vägs delvis upp av att kostnaderna för försörjningsstöd samt personalkostnader beräknas bli lägre än budgeterat. Förvaltningen ser ökade volymer inom verksamhetsområdet barn och ungdom och mot bakgrund av ovanstående reviderar SN sin prognos och prognostiserar nu en negativ budgetavvikelse om cirka 15,5 mnkr.

Byggnadsnämnden (BN) prognostiserar en positiv budgetavvikelse om 2,5 mnkr på grund av ökade intäkter, i huvudsak bygglovsavgifter till följd av ökade antal ärenden samt minskade kostnader för bostadsanpassning.

Övriga nämnder redovisar prognoser i enlighet med budget.

Produktionsutskottets bokslutsprognos

Produktionsutskottet (PU) prognostiserar ett utfall om -10,0 mnkr, vilket innebär en avvikelse i förhållande till budget om -15,0 mnkr. Bakgrunden är att effektiviseringar inte har kunnat genomföras som planerat på grund av pågående pandemi. Det budgeterade resultatet 2021 för utskottet är ett överskott om 5,0 mnkr för att de senaste årens underskott på sikt ska balanseras. Att balansera ackumulerade underskott är viktigt ur ett neutralitetsperspektiv.

Produktionsutskottet har under lång tid haft en ansträngd ekonomi och har under många år redovisat negativa resultat i boksluten. Den negativa avvikelsen i prognosen kan främst härledas till verksamhetsområdena grundskola, funktionsnedsättning, gymnasium samt Komvux. I dessa verksamheter vidtas åtgärder för att anpassa verksamheterna efter rådande behov och resursförutsättningar. Produktionsdirektören tillämpar Produktionsutskottets styrregler enligt tillämpningsanvisningen som Kommunfullmäktige har fastställt. Inom ramen för den behöver ytterligare analyser över verksamheten göras under verksamhetsåret för att på sikt säkerställa en ekonomi i balans.

En särskild konsultinsats för att identifiera och komma till rätta med Produktionsutskottets underskott är påbörjad. Konsulten ska tillsammans med en intern styrgrupp under hösten 2021 göra en genomlysning av planeringsprocesserna inom Produktionsutskottets verksamheter och föreslå åtgärder för att på sikt uppnå en budget i balans med bibehållen eller ökad kvalitet.

Tabell 2: Nämndernas bokslutsprognos per juni

Budgetavvikelse	Feb	Mar	Apr	Jun	Aug-delår	Sep	Okt	Utfall Dec
Kommunfullmäktige	0,0	0,0	0,0	0,3				
Kommunstyrelsen	0,0	2,8	2,8	3,5				
Förskole- och grundskolenämnden	0,0	4,0	4,0	3,0				
Kultur- och fritidsnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0				
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	0,0	-2,0	-3,2	-3,2				
Vård- och omsorgsnämnden	25,0	27,0	28,0	28,0				
Byggnadsnämnden	0,0	0,0	0,5	2,5				
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0				
Tekniska nämnden	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0				
Socialnämnden	-10,8	-10,8	-10,8	-15,5				
Summa nämnder	9,3	16,1	16,4	13,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Centrala poster	52,7	52,9	65,6	101,4				
Summa. Inkl. centrala poster	62,0	69,0	82,0	115,0	0,0	0,0	0,0	0,0
KS-Produktionsutskott	-15	-15	-15	-15				
Summa kommunen	47,0	54,0	67,0	100,0	0	0	0	0

5 Centrala poster

För centrala poster prognostiseras en positiv avvikelse (exklusive marknadsvärdering av placeringar) om 101,4 mnkr jämfört med budget.

Prognosen för skatteintäkterna visar för närvarande på ett överskott om cirka 79,6 mnkr jämfört med budgeten. Bakgrunden till avvikelsen är att i samband med budgeten som antogs av Kommunfullmäktige under hösten 2020 beräknades skatteunderlagstillväxten för 2021 uppgå till cirka 1,5 procent. Denna faktor har reviderats i de senaste skatteunderlagsprognoserna och visade vid senaste prognosen från den 29 april 2021 på en preliminär skatteunderlagstillväxt för 2021 om cirka 3,2 procent (3,0 februari) då ny statistik visar på en ökad tillväxt av arbetade timmar 2021. Dessutom bedömer SKR att skatteunderlagstillväxten för 2020 blir något större än tidigare prognoser vilket ger en ytterligare positiv effekt för skatteprognosen. I bokslutet för 2020 reserverades en justering av skatteintäkterna motsvarande en skatteunderlagstillväxt för 2020 om cirka 1,7 procent, vilket är en försämring med 0,9 procentenheter från budgeterat 2,6 procent. Nu bedöms prognosen för 2020 års skatteunderlagstillväxt till 2,2 procent

Tabell 3: Skatteunderlagstillväxt prognos 2021

Skatteunderlagstillväxt 2021 i procent	
REG apr 2021	3,2
SKR apr 2021	3,2
SKR okt 2020	1,5
Regeringen höstproposition. sep 20	2,2

Källa: SKR och Regeringen

Prognosen för skatteintäkterna kan komma att revideras genom att slutavräkningen för innevarande år förändras i takt med hur omvärlden utvecklas. Skatteunderlagstillväxten för 2020 är inte fastställd ännu och SKR:s prognos visar den lägsta tillväxten på tio år. Detta som en följd av den kraftiga konjunkturbedgång som pandemin orsakade, där antalet sysselsatta minskade, sjukfrånvaron bland sysselsatta ökade och den arbetade tiden per person minskade kraftigt. Minskningen i skatteunderlaget motverkades genom permitteringslöner och samtidigt ökade löneutbetalningar kopplat till arbetslöshet och sjukersättning. SKR gör bedömningen om en skatteunderlagstillväxt på drygt 2 procent för Sverige som helhet 2020. 2021 väntar SKR en förbättring av skatteunderlagstillväxten jämfört med 2020, vilket framförallt beror på att lönesumman växer och att antalet arbetade timmar väntas öka under andra halvan av 2021 då smittspridningen väntas vara lägre.

Prognosen för utjämningsystem, statsbidrag och fastighetsavgift visar för närvarande på ett överskott om cirka 24,0 mnkr. Förklaringen kan härledas till att den demografiska utvecklingen, som bland annat styr fördelningen i utjämningsystemen, visar på ett överskott på grund av en större ökning i antalet invånare än förmodat. I budgetsammanhang beräknades en befolkningsökning om cirka 1,9 procent och utfallet blev en ökning om cirka 2,6 procent. Prognosen för fastighetsavgiften visar på 1,0 mnkr sämre utfall än budget.

Prognosen för maxtaxan inom förskoleverksamhet samt statsbidrag för kvalitetssäkrande åtgärder beräknas till cirka 1,0 mnkr högre än budget och förklaras genom att nivån för 2021 inte är känd i samband med budgetarbetet, utan prognosen utgår från föregående års nivå med en viss försiktighet. Bidraget för 2021 uppgår till cirka 278 kr/invånare från tidigare cirka 285 kr/invånare.

Dock har invånarantalet ökat mer än beräknat vilket ger ett högre statsbidrag än 2020.

Regleringsposten för kommunens pensionskostnader, både pension samt finansiella kostnader, prognostiseras för närvarande till -71,0 mnkr, vilket är en negativ avvikelse emot budget om -9,0 mnkr. Enligt månadsuppföljningen per mars månad (KS2021-0088) beskrev förvaltningen att nya livslängdsantaganden i den så kallade RIPS-räntan skulle ha en stor skuld- och kostnadspåverkan,

omkring cirka 30 mnkr. Resultatet av förändringen uppgick till cirka 28,5 mnkr, varav cirka 13,6 mnkr är direkt kostnadspåverkande för 2021. Denna effekt var delvis beaktad i kommunens budget för 2021. Den prognostiserade avvikelsen för pensionskostnader som helhet kommer ej att påverka nämndernas resultat för 2021. Övrig skuldförändring slår mot ansvarsförbindelsen som inte får någon kostnadspåverkan i större utsträckning annat än i kommande pensionsutbetalningar. Dock försämras soliditeten något. För den del av förpliktelsen som finns i balansräkningen uppstår en ökad avsättning, vilket i sin tur ger motsvarande ökning av pensionskostnaderna. För den del av förpliktelsen som redovisas som ansvarsförbindelse innebär förändringen av livslängdsantagandet att storleken på ansvarsförbindelsen ökar vilket i sin tur medför att kostnaderna för pensionsutbetalningar i framtiden blir högre varje enskilt år. Ett höjt livslängdsantagande medför för både den del av pensionsåtagandet som redovisas som avsättning och som ansvarsförbindelse att utbetalningarna under kommande år kommer att öka.

Bakgrunden till förändringen är att undersökningar visar att livslängden är högre jämfört med vad som ligger i det nuvarande antagandet, särskilt gällande män och högvärlöna. När det gäller antagande om framtida dödlighet bygger KPA:s beräkningar på SCB:s befolkningsprognoser, på samma sätt som i det nuvarande antagandet. Förändrade livslängdsantaganden vid beräkning av pensionsskulden utgör en ändring av de uppskattningar och bedömningar som ligger till grund för redovisningen. Om livslängdsantaganden ökar medför detta att pensionsåtagandet/skulden också ökar.

I normalfallet är den främsta anledningen till att pensionsskulderna ökar att kommunen får fler medarbetare som har löner över 7,5 inkomstbasbelopp (IBB) och är berättigad till förmånsbestämd pension, samt skuldförändringar för individer som under året har anställts och tidigare har haft kommunal/regional anställning. Det som ytterligare kan förändra prognosen för pensionskostnaderna är nytillkomna individer under året.

Mot bakgrund av ovanstående kan prognosen med stor sannolikhet komma att behöva revideras i samband med delårsbokslutet då nya prognoser från KPA levereras.

Finansiella intäkter prognostiseras till cirka 2,7 mnkr högre än budget då räntetäkter beräknas generera ett utfall, som av försiktighetsprincip inte är medtagen i budget, samt att kommunen har resultatfört cirka 1,5 mnkr vilket motsvarar aktiekapitalet för det likviderade kommunägda bolaget Vårlyjus.

I enlighet med nya bokförings- och redovisningslagen, som trädde i kraft 2019, bokförs förändringen av marknadsvärdet i vår portfölj med värdepapper både gällande överlikviditet och placerade medel för pensioner. Förändringen i

marknadsvärdena bokförs normalt i samband med delårsbokslutet och årsbokslutet, men förvaltningen fortsätter att bokföra förändringen i marknadsvärdet i enlighet med föregående år för att visa utvecklingen av kommunens portföljer. För att mer efterlikna balanskravsresultatet för kommunen kommer dock dessa marknadsvärdesförändringar, exklusive eventuella realiserade vinster, att justeras bort i månadsuppföljningen. I delårs- och årsbokslutet för 2021 kommer marknadsvärdet redovisas utan att justeras bort. Under perioden januari till och med juni uppgår den bokföringsmässiga marknadsvärdesökningen till 27,8 mnkr (netto).

6 Investeringar

Nettobudget för investeringsutgifter 2021 uppgår till 135,0 mnkr. Det fördelas mellan Tekniska nämnden (127,0 mnkr bestående av 142 mnkr investeringsutgifter och 15 mnkr investeringsinkomster), Kommunstyrelsens Produktionsutskott (4,0 mnkr) samt Kommunstyrelsens förvaltning (4,0 mnkr). Investeringar redovisas på projektnivå enligt kommunens ekonomiska styrregler (se bilaga 4). Löpande under året kan det ske förändringar inom projekten av flera anledningar som till exempel tidigareläggningar eller förseningar av projektstarter. Som framgår av nedanstående sammanställning finns det avvikelser mellan projekt. Sammanställningen visar de projekt som har störst avvikelse och/eller de projekt som budgetrevideringar sker emellan.

Nettoutfallet för perioden januari – juni uppgår till 35,7 mnkr och prognosen visar på en avvikelse mot budget om +18,5 mnkr. Avvikelsen är kopplad till projektområde reinvestering, gator och vägar, samt projektet Säbybron som uppvisar en avvikelse på +39,5 mnkr i förhållande till budget. Bakgrunden till avvikelsen är en överprövning av tilldelningsbeslutet för entreprenaden vilket har medfört att arbetet inte kunnat påbörjas som planerat. Projektområde gång- och cykelvägar och projekten Margretelundsvägen etapp 2 uppvisar en budgetavvikelse i prognosen om -5,7 mnkr med anledning av försenat genomförande under 2020. Huvudsakliga delen av genomförandet planeras under 2021, men del av intäkterna från statlig medfinansiering förs fram till 2022. Etapp 3 och 4 uppvisar en budgetavvikelse i prognosen om -1,7 mnkr med anledning av stora och komplexa utredningar runt och kring Härbacka gruva. Även projektet Söralidsvägen visar en budgetavvikelse i prognosen om cirka -4 mnkr med anledning av bergsprängning och större lermäktighet än förväntat, vilket medför ökade schaktmängder samt förorenad mark med påföljande dyr massahantering. Projektområde Attraktiv offentlig plats och skärgård, samt projektet Slussen uppvisar en avvikelse mot budget om -10,3 mnkr efter att tidplanen justerats och planerade arbeten utförs 2021 istället för 2022. Projektet

Järnvägsparken uppvisar en avvikelse emot budget om -2,8 mnkr med anledning av att bidraget för statlig medfinansiering skjutits fram och planeras betalas ut under 2022. Projektområde Kultur och fritid, samt projektet ny- och re-investering idrottsanläggningar (inklusive konstgräs) prognostiseras ha en budgetavvikelse om -2,5 mnkr med anledning av ny utgiftsprognos.

De övriga projekten visar inte på några större avvikelser i prognoserna och väntas ha utfall i enlighet med budget.

7 Finansiella tillgångar

Kommunen har placerat medel i två olika portföljer, pension respektive överlikviditet. Den totala marknadsvärdesökningen under året uppgår vid utgången av juni månad till cirka 31 mnkr. De placerade medlen klassificeras som omsättningstillgångar och är kontinuerligt föremål för köp och försäljning. För bevakning och rapportering av portföljerna samarbetar kommunen med Söderberg och Partners Placeringsrådgivning AB.

Placering av medel om 130 mnkr har gjorts enligt kommunens policy för förvaltning av pensionsmedel. Vid utgången av juni månad 2021 var cirka 48 procent av medlen placerade inom räntepapper och 52 procent inom aktierelaterade instrument. Totalt har tillgångarna i pensionsportföljen ett marknadsvärde om cirka 194 mnkr den 30 juni 2021.

Överlikviditet om 300 mnkr placerades 2014 och ytterligare 100 mnkr placerades under 2017 i enlighet med Kommunfullmäktiges policy för överlikviditet. Vid utgången av juni 2021 var cirka 65 procent av medlen placerade inom räntepapper och 35 procent inom aktierelaterade instrument. Marknadsvärdet på tillgångarna i portföljen var cirka 458 mnkr den 30 juni 2021.

Med anledning av den rådande pandemin och dess påverkan på de globala finansmarknaderna har kommunen våren 2020 genomfört en nedviktning av andelen aktier i de olika portföljerna för att minska riskexponeringen. När aktie-marknaderna sedan har repat sig har kommunen viktat upp. Både nedviktning och uppviktning har genomförts enligt förvaltarens bedömning och i linje med kommunens placeringspolicyer och modell för förvaltning av portföljerna. Modellen är reaktiv vilket innebär att när förutbestämda kriterier uppfylls sker en ned- eller uppviktning i en, av modellen, begränsad omfattning.

Från och med januari 2019 gäller den nya bokförings- och redovisningslagen, som innebär nya regler för värdering av finansiella instrument. Finansiella medel som innehas för att generera avkastning eller värdestegring ska värderas till

verkligt värde. Orealiserade vinster/förluster i värdepapper ska inte beaktas vid beräkningen av årets resultat efter balanskravsjusteringar.

Två rapporter från Söderberg & Partners är bifogade som bilaga 6 och 7.